

Vyvarujte se připoutanosti k tělu

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 3. září 2005* ←

*Jasný Pán, zářící v každém atomu
a pronikající celým vesmírem, vás bude vždy chránit.
On je všemohoucí Pán Parti, který vám dává oddanost
a zajisté vám pomůže ve vašem úsilí.
Co jiného by mělo být sděleno
tomuto shromáždění ušlechtilých duší?*

(báseň v telugu)

Vtělení lásky!

Člověk si myslí, že dokáže vést spokojený život za pomoci bohatství, potravy, šatstva, domů a dalších věcí, kterých nabyl. To není pravda. Skutečné přežití lidské bytosti závisí na boží milosti. Na světě je mnoho bohatých lidí. Vedou všichni klidný život? Faktem je, že na tomto světě nemůže nikdo ničeho dosáhnout bez boží milosti. Proto musí člověk ze všeho nejdříve rozjímat o Bohu.

Někdo může přečíst mnoho knih, získat množství akademických titulů a navštívit mnoho zemí, ale nikdo nedokáže pomoci lidské bytosti, aby vedla spokojený život. Lidé si myslí, že získali významnou akademickou kvalifikaci, ale ta jim dala jen knižní znalosti. V současnosti zjišťujeme, že se každý zabývá nabýváním knižního poznání. Všichni ale zapomínají na skutečnost, že v minulosti vedli lidé šťastnější a lepší život bez knižního poznání. Lidé si myslí, že úsilí o akademické vzdělání a knižní poznání je pravé vzdělávání. Nikoli, to není pravé vzdělávání. Vzdělávání zbavené *educare* není pravé vzdělávání. Co je *educare*? *Educare* je to, co vynáší ven božství, skryté v lidské bytosti.

Božství je také známo jako vědomí. Člověk je schopen poznávat podstatu světa kolem sebe jen proto, že je v něm vědomí. Naneštěstí si však nikdo není schopen

vše prostupující vědomí připustit. Ve skutečnosti je to právě toto vědomí, které chrání každou lidskou bytost. Navzdory vzdělání a učenosti si člověk tuto pravdu neuvědomuje. Vzdělávání je negativní a umělé, zatímco *educare* je pozitivní. Aby nabyli umělého vzdělání, jezdí lidé i do cizích zemí. Jaký má smysl takové vzdělání získat? Místo toho by měl každý usilovat o nabytí *educare*. Nikdo nepotřebuje jezdit do cizích zemí, aby získal *educare*. *Educare* vyvěrá z nitra a trvale každého ochraňuje. *Educare* je jednota myšlenky, slova a činu.

Ten, kdo si uvědomil svoji vlastní přirozenost, je vzdělaný v pravém smyslu slova. Někdo se může ptát: „Kdo jsi? Kdo je on?“ a podobně. Nemusí ale vědět, kdo je on sám. Může mít encyklopedické znalosti o všem na světě. Jaký mají ale smysl, když se neptá v nitru: „Kdo jsem já?“ Pravé vzdělání je základem dotazování po své vlastní pravé podstatě. Můžete se někoho zeptat: „Pane, odkud jste?“ Ten člověk odpoví: „Já jsem z Indie.“ Tvrzení, že je někdo z Indie navozuje negativní smysl. Má být objeveno skutečné „Já“. Ono „Já“ je skutečným původem. Prosté konstatování, že někdo pochází z toho či onoho místa není bez poznání tohoto zdroje správnou odpovědí. Odpověď, že někdo pochází z Indie, odkazuje na tělo. Tělo mohlo z Indie přijet, ale vědomí prostupuje vším.

Když se někdo zeptá: „Kdo jsi?“, správná odpověď má být: „Já jsem Já.“ Když někdo odpoví, že pochází z Ameriky nebo z Indie, má to negativní smysl. Často prohlašujeme, že toto je moje tělo, moje mysl, můj intelekt a tak dále. To vše je umělé, nikoli skutečné. V dnešní době je mnoho výzkumů o podstatě mysli. Mysl však není nikdy stálá. Je jako bláznivá opice a tělo je zase jako vodní bublina. Vy nejste ta bláznivá opice, nejste ta vodní bublina. Název, dávaný lidskému rodu je „lidstvo“ (*mankind*). Dnes však laskavost (*kindness*) zmizela a lidstvo má opičí mysl (*monkey mind*). V lidských bytostech dnes nenalézáte ani kousek laskavosti a soucítění.

Poznávání svého vrozeného božství je *educare*. Mnozí lidé o vrozeném božství v člověku hovoří jako o *átmanu*. Bez poznání podstaty *átmana* nemůže člověk porozumět podstatě těla. *Educare* spočívá v uvědomění si přirozenosti *átmana*. Když se vás někdo ptá, jaký je význam slova „já“, odpovídáte „vlastní já“. To však není správný význam „já“. Není správné ztotožnit „vlastní já“ s „já“, tedy s tělem. „Vlastní já“ odkazuje na *aham* (individuální duši). Dokud člověk ztotožňuje „vlastní já“ s „já“, tedy s tělem, nemůže porozumět pravému smyslu „vlastního já“. Člověk může porozumět přirozenosti *átmana*, jen když odhodí připoutanost k „já“ a rozvíjí postoj vyrovnanosti. Tato *átmatattva* (princip *átmana*) je stejně přítomná v každé bytosti. Je základním principem. Každá živá bytost má hodnotu jen díky tomuto základnímu principu.

Člověk si musí onen základní princip uvědomit. Jen tak si zaslouží, aby byl nazýván lidskou bytostí. Na světě žijí ptáci a zvířata spolu s lidskými bytostmi. Lidské bytosti se mohou odlišit od ptáků a zvířat jen tehdy, když si uvědomí ono základní „vlastní já“, kterým je *átmatattoa*. V Indii usilovali lidé o poznání základního „vlastního já“, které je přítomné ve všech bytostech, již od dávných časů. Dnes se lidé setkávají s mnohými obtížemi a utrpením, protože jejich vědomí se omezuje na tělesný vztah. Takové tělesné vědomí je umělé. Neodhaluje jejich pravé „vlastní Já“. Člověk musí usilovat, aby si to základní „vlastní Já“ uvědomil. Lidské tělo je pomíjivé a jednoho dne bude odsouzené k zániku. Když hovoříme o „já“, nemůžeme ho omezovat na pomíjivé lidské tělo, ale na základní „vlastní Já“.

*Tělo je stvořeno z pěti živlů
a dříve či později je odsouzeno k záhubě.
Vnitřní princip však nezná ani zrození ani smrt.
Vnitřní princip nemá žádnou připoutanost
a je věčným svědkem.*

(báseň v telugu)

Déha (lidské tělo), s nímž se ztotožňujeme, když říkáme „já“, podléhá znovu a znovu zrození a smrti. *Déhi* (vnitřní princip) je však věčný *déवादéva* (*paramátman*). Zatímco oděv (tělo) má zrození a smrt, *déhi* je mimo zrození a smrt a je všudypřítomný.

*Vědomí nezná zrození ani smrt.
Nemá začátku ani konce.
Je přítomné ve všech bytostech
jako věčný svědek.*

(báseň v telugu)

Mohli jste zažít, že stál před vaším domem žebrák a žádal o almužnu slovy: *bhavati bhikšamdéhi* (dejte mi almužnu). Tím oslovením vám připomínal vaši pravou přirozenost – božství. Slovo *déhi* odkazuje na božství. Žebrák žádá milodar od samého Boha. Proto je pravé vzdělání v uvědomění si *déhi*. Vzdělávání není jen pouhá četba množství knih, ta vám přinese jen knižní poznání. Proč se honíte za těmi knihami? Knižní vzdělání vám jen umožní, abyste získávali živobyčí. Existuje však něco mimo knižní poznání a živobyčí, něco, oč byste měli všichni usilovat.

Můžete nazvat vzdělanými všechny ty,
kteří umí číst a psát?
Může být člověk nazýván vzdělaným jen proto,
že má akademický titul?
Můžete vzděláním označit to, co neuděluje ctnosti?
Je-li vzdělání jen pro živobytí, neshledáváme snad,
že ptáci a zvířata se o své životy starají také?

(báseň v telugu)

Někdo může s pomocí knižního poznání a vysokých akademických stupňů nabýt velkého majetku a stát se milionářem. Lidé však nakonec přisoudí hodnotu skutečněné duši a ne tomu, kdo nashromáždil nezměrné bohatství. Dokud je přítomné tělo, budou o člověku lidé hovořit jako „ten a ten“, „velmi bohatý člověk“, „král“ a tak dále. V současné době je člověk vystavován neklidu a nedostatku míru. Co může být příčinou tohoto stavu věcí? Ani jeden člověk nežije v míru. Celý svět je ve stavu nepokoje.

Je pravda, že světské vzdělání je pro život člověka na tomto světě nezbytné. Člověk však musí jít za tuto úroveň a zkoumat říši univerzálního vědomí, které vede a oživuje každou živou bytost. Ono vědomí je stejně přítomno v každé lidské bytosti, od chudáka po milionáře. Základní „Já“ je přítomné v tobě, v něm a v každém jedinci.

Zde je malý příklad. Předpokládejme, že se někoho zeptáte: „Kdo je lékař?“ Lékař okamžitě vstane, aby odpověděl: „Já jsem lékař.“ V tomto případě se lékař ztotožňuje se svou profesí a říká „já“ jsem doktor. Zapomíná však na základní „Já“, které v něm je. Je-li položena otázka: „Kde je Bůh?“, přirozená odpověď zní: „Je přítomen ve všem.“ Stejná pravda je uchována v úslovích *Íšvarah sarva bhútánám* (Bůh je vnitřním principem všech bytostí) a *Íšavásjam idam sarvam* (celý vesmír je prostoupen Bohem).

Existují různé druhy sladkostí, jako *majsúrský pák*, *guláb džámun*, *laddu*, *khova* a další. Jména jsou různá, ale základní složka (cukr) je ve všech sladkostech stejná. Ten, kdo si podobně uvědomuje pravdu, že v každé lidské bytosti je stejná *átmatattva* a že *átmatattva* je ve skutečnosti v každé živé bytosti, je tím nejšťastnějším člověkem. Každý člověk musí dosáhnout takové úrovně vědomí. Ve starých časech o tento stav mnozí usilovali a proto se jim příhodně říkalo jogíni. Uvědomovali si pravdu, že každá lidská bytost je bytí se třemi podobami: 1) ten, kdo si myslí, že je, 2) ten, o němž si ostatní myslí, že je a 3) ten, kým je doopravdy. V každém jedinci jsou všechna tři hlediska, pro každé hledisko není oddělený jeden tvor. Tento princip je neměnný a věčný.

Často se setkáváme s lidmi, kteří prohlašují, že jejich synové mají výnosnou práci v Americe. Kdo je ve skutečnosti váš syn? Říkáte, že váš syn je ten a ten a máte na mysli tělesný vztah s někým, kdo má určité jméno a podobu. Kdo je syn a kdo otec, není-li jméno a podoba? Všechna jména i podoby vznikají teprve poté, co se člověk narodí.

*Když se člověk vynoří z lůna matky,
nemá kolem krku žádný květinový věnec.
Nemá šperky z perel, ani blýskavé zlaté ozdoby.
Nemá žádné řetízky osázené vzácnými kameny,
jako jsou smaragdy a diamanty.
Kolem krku však jednu smyčku má.
Brahmá navléká dohromady důsledky
jeho předchozích skutků do těžkého věnce
a v okamžiku narození mu jej klade kolem krku.*

(báseň v telugu)

Dokud existuje mezi vámi a synem tělesný vztah, nazýváte ho synem. Jestliže zmizí tělo, koho pak nazvete svým synem? Všechny tyto vztahy jsou světské a fyzické. Dokud fyzické vztahy existují, považujete někoho za svého příbuzného, přítele či nepřítele. Proto nikdy nepřikládejte těmto fyzickým vztahům nadměrnou důležitost. *Antarjámí* (vnitřního hybatele) si uvědomíte jen tehdy, když tyto fyzické vztahy přerostete. Můžete se zeptat kteréhokoli z našich chlapců: „Kde je Bůh?“ Oni spontánně odpoví: „Všude. Ve skutečnosti jste Bůh vy.“ Jejich vztah s Bohem je mimo fyzickou tělesnou úroveň.

Život vedeme stále na základě fyzických vztahů. Ty však nejsou trvalé. Takové vztahy existují dnes, ale zítra mohou zmizet. Dokud je v těle život, říkáte: „Já jsem.“ Jak se můžete nazývat „já“, jakmile jednou tělo zmizí? Když zkoumáte důkladně hmotu, vše na tomto projeveném světě se zredukuje na nulu. Vše, co vidíme na tomto světě jsou nuly. Dnes však bohužel považujeme nuly za hrdiny (*zero as hero*). Je zde však jeden základní princip, „Já“, který je věčný. Tento základní princip je hrdinou. Je přítomen v každém jedinci, ale není patrný. Je vnitřním hybatelem. O svém lidském těle, složeném z masa a kostí, hovoříme často jako o „Já“. Naše fyzické tělo není věčné. Je jako plynoucí mraky, které přicházejí a odcházejí. Jelikož to pomíjivé tělo považujeme za věčné „Já“, usilujeme často, abychom je udrželi v pohodlí. Není to správný přístup. Tělo musíme zaměstnávat za účelem, za kterým nám bylo dáno. Člověk se zrodil, aby si uvědomil věčnou pravdu.

Zde je malý příklad. Vystrojili jste svatbu svého syna a přivedli jste do svého domu dívku, kterou nazýváte snachou. Kdo byla ta snacha před svatbou s vaším synem? Jakmile opustíte tento svět, vztah zmizí. Takové vztahy jsou jako pomíjivé mraky. Dnes procházíme životem a ty pomíjivé mraky považujeme naneštěstí za své skutečné vztahy. Není to správné. Neměli bychom to dělat. Od života, založeného na *déhabhimaně* (připoutanosti k tělu), by měl každý upustit. Připoutanost k tělu mají dokonce i vzdělaní lidé, usilují neustále o udržování fyzického těla, zajišťují mu pohodlí. Jen díky připoutanosti k tělu jsou vystavováni utrpení a nesnázím. Proto se připoutanosti k tělu vzdejte a pěstujte připoutanost k věčné pravdě.

Lidé žadoní po *daršanu* Rámy, Kršny a dalších božstev, což jsou jména, dávaná fyzickým tělům, která přijalo božství v minulých epochách. Dokud jste připoutáni k fyzickému tělu, nemůžete si uvědomit *átmatattvou*. *Átman* nezná ve skutečnosti žádnou připoutanost. *Átman* je ve vás, ve mě a v každém jedinci i živé bytosti v souladu se rčením *ékátmá sarva bhútántarátmá* (jediný *átman* sídlí ve všech bytostech). Za pravou duchovnost se považuje poznání přirozenosti všeprostopujícího *átmana* – nikoli jen vykonávání určitých obřadů, jako je bohoslužba, náboženské sliby a *bhadžany*.

Když se někdo zeptal Síty: „Kde je tvůj Ráma?“, odpověděla: „Šrí Ráma je stále se mnou.“ O čem lidé obvykle hovoří, je fyzické tělo Šrí Rámy, syna krále Dašarathy. Ve skutečnosti nemá skutečný Ráma vztah k žádnému jedinci – ani jako syn nějakého krále, či jako zeť krále jiného. Je skrytý v každé živé bytosti.

Lidé mají na mysli tělesné vztahy a často se dotazují: „Odkud je váš strýc? Odkud je vaše teta?“ a podobně. Dejme tomu, že se stejné osoby zeptáte: „Odkud jste vy?“ Nedá správnou odpověď. Pravdou je, že všichni lidé pocházejí ze stejného zdroje. Když člověk tuto skutečnost pozná, nebude mít už nikdy žádné trápení či žal. Proto musí tuto univerzální pravdu poznat. Jestliže nerozvíjíte víru v jednotu a držíte se rozmanitosti, bude celý váš život chaotický. Nerozvíjejte připoutanost ke světu. Místo toho pěstujte duchovní připoutanost. Když žijete v harmonii se svými bližními lidskými bytostmi, budete šťastní. Pak se budete těšit jednotě lidských bytostí. Skutečný oddaný je ten, kdo si tu jednotu uvědomuje. Jednota vede k čistotě, jež pak vede k božství. Ten, kdo jednotu, čistotu a božství neprožil, se spoléhá na tělesnou připoutanost a bude chycen do cyklu zrození a smrti.

Všichni víte o katastrofě, kterou před několika měsíci způsobily přílivové vlny ve vesnicích na pobřeží na východním břehu Indie. Nedávno zaplavilo ničivé tornádo města a vesnice v Americe. Rozlehlý kraj byl jako ohromná vodní

plocha. Nikdo nevěděl, kdo přežil a kdo zahynul. Rozsah škod, způsobených na životech a majetku bude možné spočítat až po ustoupení vody.

Vtělení lásky!

Vystříhejte se připoutanosti k tělu a uvědomte si jednotu božství, které je přítomné všude. To je pravá *sádhana*. Lidé se dnes zabývají *sádhanou*, aby něčeho dosáhli a zatím myslí na něco jiného. Následkem toho nejsou schopni svého cíle dosáhnout. Taková rozdělená pozornost je chybou dotyčného jedince, ne vnějšího světa. Ujistěte se, že vaše *sádhana* vede správným směrem. Jen tehdy si dokážete uvědomit jednotu v rozmanitosti. Někteří lidé žijí dlouho, několik z nich i sto let. Jednotu však nedokážou pochopit. Místo toho si všude představují dualitu. To nelze považovat za pravou *sádhanu*.

Za skutečnou lidskou bytost (*mánava*) může být považován jen ten, kdo pochopil neduální *brahma*. Proto se pokuste pochopit jednotu v rozmanitosti odstraněním pocitu dvojnosti a prožívejte blaženost. Jednota je ve skutečnosti božství a toto božství je ve vás. Dokud budete pod vlivem duality, nedokážete jednotu pochopit. Pochopte jednotu, prožívejte jednotu a šiřte ji do celého světa. Jednota přináší čistotu a čistota rozvíjí lásku. V duchovním světě dokážete všemu porozumět jen tehdy, když rozvinete čistou lásku.

Při jiné příležitosti promluvíím o pojetí čisté lásky detailněji. Jak je možné, abyste se zaplétali do světských pout a přitom usilovali o božství? Proto se zdržujte všech pout a dospějte k jednotě.

(Bhagaván uzavřel svoji promluvu bhadžanem „Préma mudita manasé kahó“.)

U příležitosti Mezinárodní lékařské konference, v Prašánti Nilajam dne 3. září 2005